

## ETNOGRAFSKI MUZEJ U SPLITU

Narodni trg

Direktor: Aida Koludrović.

Etnografski muzej u Splitu osnovan je 1910. godine, nakon uspjele izložbe narodne umjetnosti, koja je bila tada priredjena u Graditeljsko zanatlijskoj umjetničkoj školi u Splitu. Inicijativom i nastojanjem Ing. Kamila Tončića osnovan je tada muzej pod nazivom "Pokrajinski muzej za narodni obrt i umjetnost" sa zadatkom da sačuva od propasti još postojeće narodne rukotvorine, promiče narodni obrt, pruži zorna didaktička sredstva za nastavu u obrtničkoj školi i uz to da posluži kao baza "industrijalnim, umjetničkim, ekonomskim i etnografskim studijama" Muzej je djelovao na cijelom području Dalmacije od Raba do Spiča. Uz malu pomoć tadašnjeg Zemaljskog odbora i Splitske općine muzej je počeo rad otkupom raznih postojećih kolekcija dalmatinske etnografske gradje i prikupljanjem gradje na terenu. Najvažnija kolekcija nabavljena tada za muzej bile od od Vida Vuletića-Vukasovića, koja je svojedobno uz veliki uspjeh bila izlagana, u Sjedinjenim Američkim Državama. No uskoro je prvi svjetski rat poremetio aktivnost muzeja.

Nakon rata 1923. godine splitska općina preuzela je muzej kao svoju naučnu ustanovu i smjestila u sadašnju muzejsku zgradu, bivšu staru gradsku vijećnicu građenu početkom XV. stoljeća. Ovdje je 1934. ustanova uredjena i otvorena kao "Etnografski muzej". Ova zgrada po svom smještaju na Narodnom trgu, u neposrednom centru grada odgovarala je tada za muzej, no danas su zbirke muzeja daleko prerasle tako da se unutar ove zgrade ne može pomišljati na odgovarajuće uredjenje muzeja u tim prostorijama. Od 12.000 predmeta, koje muzej posjeduje, moglo je biti izloženo jedva 2.000 predmeta, dok ostali materijal stoji u spremištima, pa i nepristupačan za studij radi pomanjkanja prostorijske.

Budući da u zgradi nema nikave mogućnosti proširenja prostora, to se postavlja problem novog smještaja ovog muzeja kao najakutniji problem ustanove. Tim više, što jedan etnografski muzej u Splitu, najvažnijem i najprometnijem našem gradu na Jadranu ima ne samo značenje jedne specifične kulturne, prosvjetne i naučne ustanove, nego još više. Daleko veća važnost ovog muzeja je u tome, što je to izrazito nacionalna ustanova, koja ima zadatak da prikaže ..... nacionalni karakter ovih pograničnih krajeva, i zato ima eminentno nacionalni i politički karakter.

Materijal u muzejskim zbirkama razdijeljen je u skupine; i to: kućni namještaj, kućni pribor, obredni predmeti, muzički instrumenti, dječje igračke, poljoprivredno orudje, pastirski pribor, ribarstvo, lončarstvo, kožarstvo, tekstil, nakiti i drugo.

Najbogatije i najkvalitetnije su kolekcije tekstila, što je i u početku bio glavni akcenat sabiranja. Zato je ovdje sabran znatan materijal, koji je već davno nestao sa terena. U ovim zbirkama ističe se kompletna nošnja Alkara i njegovog momka, ženska sinjska nošnja iz god. 1818., razne nošnje dinarskog tipa ukrašene prekrasnim vezom po čoji, skrletna nošnja nevjestice iz Tiješnoga na otoku Murteru, bogate paške košulje. Predmeti iz drveta ukrašeni rezbarijama,



kao muzički instrumenti, ..... domaći drveni kućni pribor odlikuju se bezbrojnim varijacijama bogatih ornamenata. Zanimljiva je kolekcija starih mjera, oružja, bogatih nakita i raznih ukrasnih predmeta. Zatim zbirka ribarskog i drugog obrtničkog pribora.

Stručna knjižnica ima oko 2.000 svezaka stručne literature sa izvjesnim većim brojem rariteta.

Arhiv muzeja sadrži začajnu ilustrativnu gradju sa terena Dalmacije, crteže, albume i sličan materijal. Ovdje je album crteža i akvarela holandskog slikara Van de Moora iz god. 1878 sa likovnim prikazima dalmatinskog područja i niz drugih sličnih dokumenata. Fototeka sadrži oko 8.000 snimaka.

Statistički podaci: Posjet u muzeju bio je od 1946 - 1954. ukupno oko 80.000 posjetilaca. Krediti iznosili su 1947-54 ukupno Din 7,332.000.-

Prof. Dr. Antan Bauer  
V. 1955